

Η Εθνική Στρατηγική Ε&Κ για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) 2014 - 2020

Μια κριτική θεώρηση

www.gsri.gov.gr

ΓΓΕΚ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η Εθνική Στρατηγική Ε&Κ για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) 2014 – 2020

Μια κριτική θεώρηση

Χαιρετισμός του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Καινοτομίας κ. Αθανάσιου Κυριαζή

Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας, αποδίδοντας διαχρονικά μεγάλη σημασία στην αξία και τα οφέλη κάθε μορφής αξιολόγησης, σχεδίασε και προκήρυξε ανοικτό διεθνή ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την Αποτίμηση (Αξιολόγηση) της Εθνικής Στρατηγικής Ε&Κ για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) 2014 – 2020, με βασική επιδίωξη τη διερεύνηση της συνεισφοράς της ανωτέρω στρατηγικής στις επιδιωκόμενες διαρθρωτικές και αναπτυξιακές αλλαγές στον τομέα της Έρευνας και Καινοτομίας της χώρας. Στόχος της παραπάνω ενέργειας ήταν επίσης και η ανίχνευση, ανάδειξη και ερμηνεία των αιτίων επιτυχίας ή απόκλισης των αποτελεσμάτων της εφαρμοσθείσας Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης στον Τομέα της Έρευνας & Καινοτομίας, ούτως ώστε μελλοντικά να ενσωματωθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο σ' αυτήν οι πλέον κατάλληλες διορθωτικές παρεμβάσεις βελτίωσης.

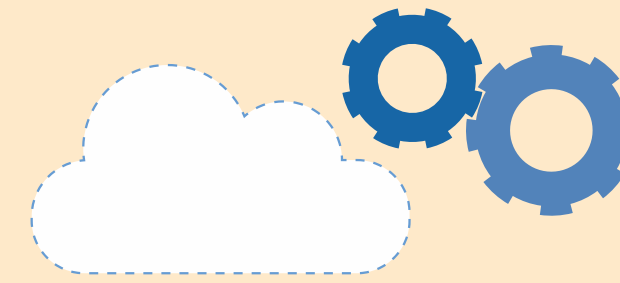
Το έργο της παρούσας αξιολόγησης υλοποιήθηκε και ολοκληρώθηκε από την Ανάδοχο εταιρία PLANET A.E. και τους συνεργάτες της, υπό την καθοδήγηση και σε στενή συνεργασία με τα στελέχη του Τμήματος Β' -Αποτίμησης και Αξιολόγησης Επιπτώσεων της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Προγραμματισμού Έρευνας και Καινοτομίας της ΓΓΕΚ. Στα στελέχη αυτά, όσο και στα στελέχη του Αναδόχου, τα οποία εργάστηκαν φιλότιμα για την επιτυχή ολοκλήρωση της παρούσας μελέτης, αξίζουν πολλές ευχαριστίες και συγχαρητήρια. Ευχαριστίες, επίσης, πρέπει να αποδοθούν και σε όλα τα ενεργά μέλη του οικοσυστήματος της RIS3 (Όργανα Σχεδιασμού, Υποστήριξης & Παρακολούθησης της RIS3, Όργανα Συστήματος Διαχείρισης Δράσεων, Περιφέρειες), τα οποία συνέβαλαν ουσιαστικά και ποικιλοτρόπως στην παρούσα προσπάθεια. Η διαδικασία αποτίμησης/αξιολόγησης, μέσω επιστημονικής ανάλυσης και επεξεργασίας των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από την ομάδα εργασίας, οδήγησε σε σημαντικά ευρήματα, καθώς και στην αποκόμιση χρήσιμων συμπερασμάτων και προτάσεων βελτίωσης, που θα αξιοποιηθούν από τη ΓΓΕΚ κατά τις προσεχείς προγραμματικές περιόδους.

Αντικείμενο και Μεθοδολογία αξιολογικού έργου

1. Αντικείμενο της αποτίμησης

Η αποτίμηση της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014 – 2020 (RIS3), είχε ως αντικείμενο:

- ▶ τη συνολική αποτίμηση της αναγκαιότητας, της στοχοθέτησης, των προτεραιοτήτων, της δράσεων και της προτεινόμενης δομής διακυβέρνησης της Στρατηγικής
- ▶ τη μελέτη της συνεισφοράς των Δράσεων στους στόχους και τα αποτελέσματα της Στρατηγικής στο τέλος της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020
- ▶ την ερμηνεία των αιτιών επιτυχίας ή απόκλισης των αποτελεσμάτων εφαρμογής της Στρατηγικής και τον καθορισμό των απαραίτητων διορθωτικών παρεμβάσεων.

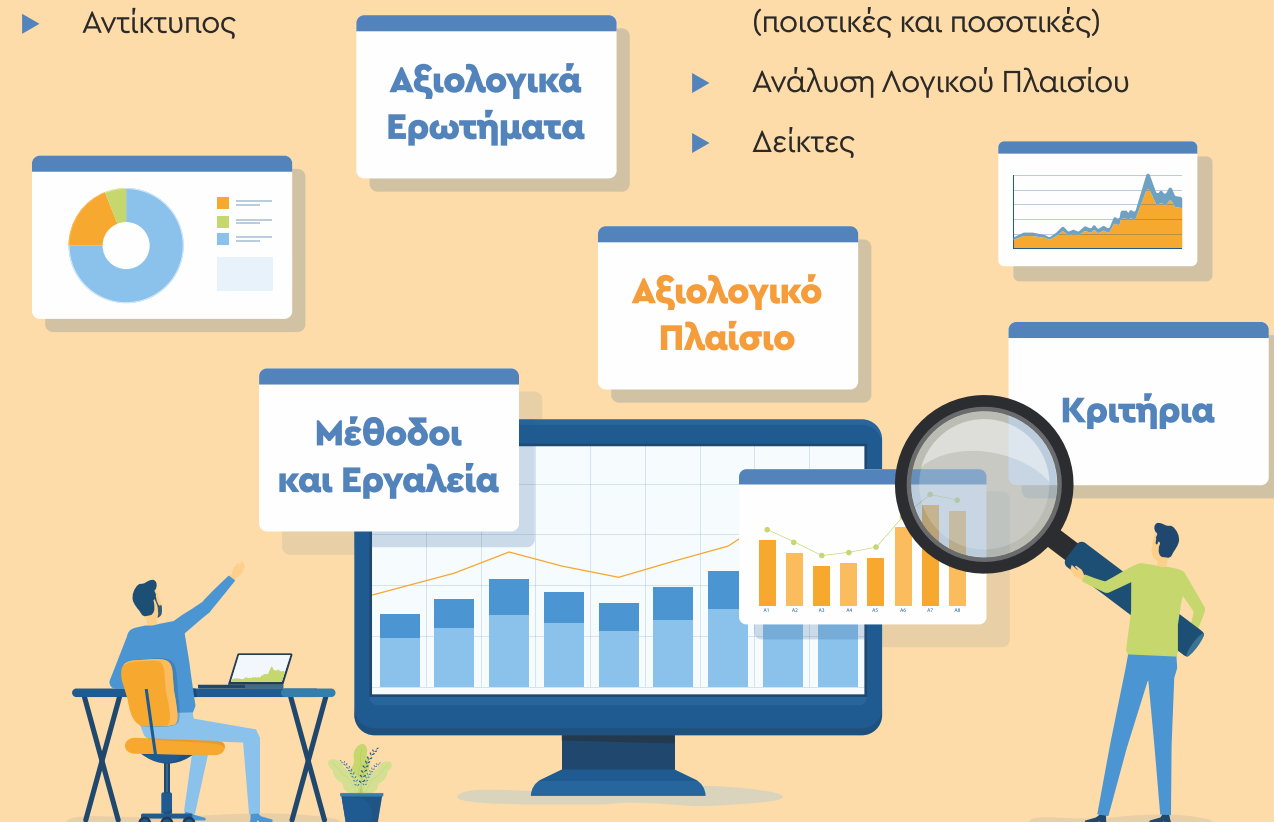

2. Κριτήρια

- ▶ Συνάφεια
- ▶ Συνοχή
- ▶ Αποτελεσματικότητα
- ▶ Αποδοτικότητα
- ▶ Προστιθέμενη αξία
- ▶ Αντίκτυπος

3. Μέθοδοι & Εργαλεία

- ▶ Βιβλιογραφική ανασκόπηση και δευτερογενής ανάλυση
- ▶ Πολυκριτηριακή ανάλυση
- ▶ Πρωτογενείς έρευνες πεδίου (ποιοτικές και ποσοτικές)
- ▶ Ανάλυση Λογικού Πλαισίου
- ▶ Δείκτες

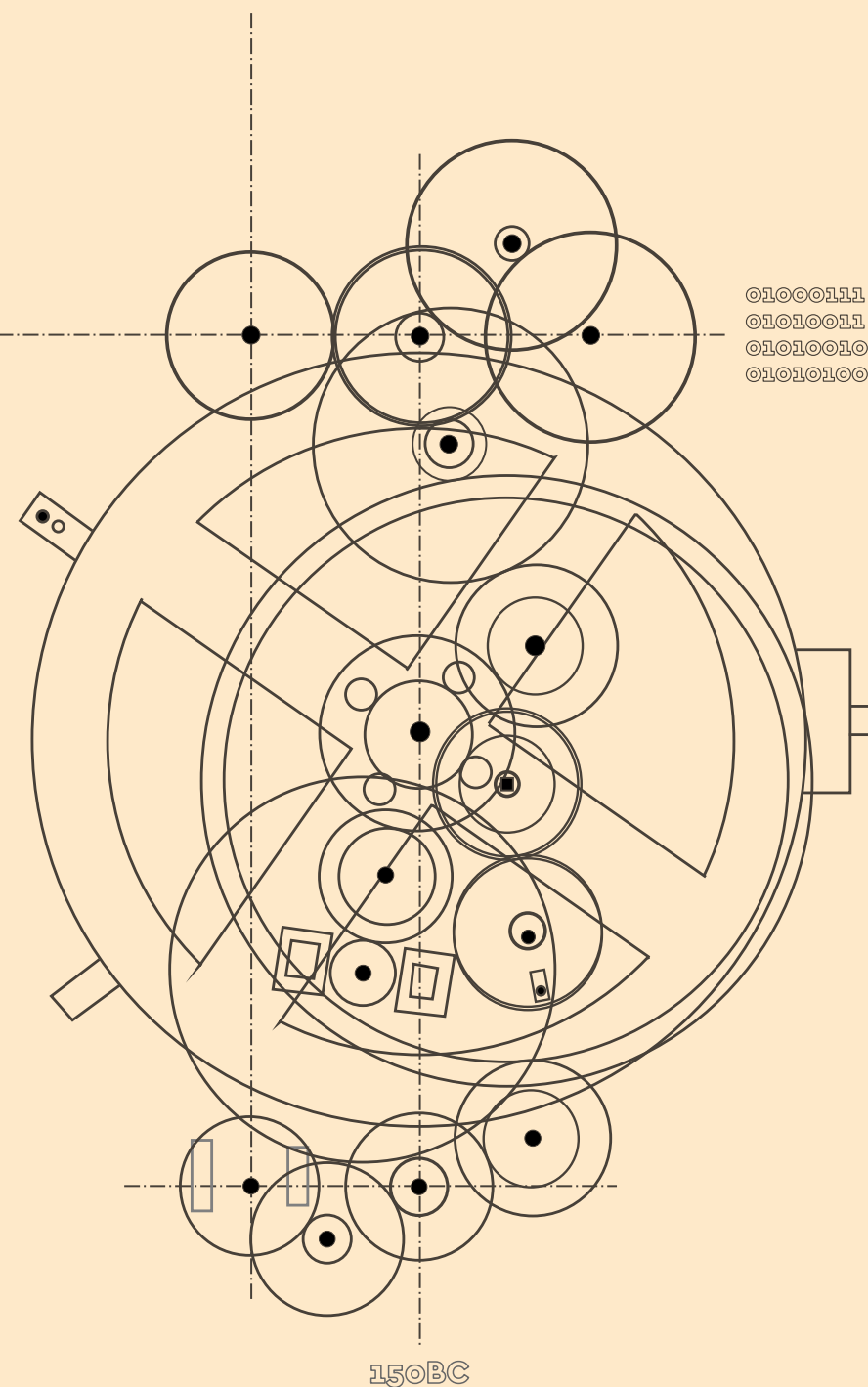
Το έργο «Αξιολόγηση της Εθνικής Στρατηγικής Ε&Κ για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) 2014 – 2020» υλοποιήθηκε κατά το διάστημα Μάιος 2023 – Νοέμβριος 2023 από την ανάδοχο εταιρεία Planet A.E. Υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης: «ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ (MONITORING MECHANISM) ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ RIS3- ΣΥΛΛΟΓΗ & ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΩΝ» η οποία χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020» (κωδικός MIS 5008067).

Έξυπνη εξειδίκευση

σημαίνει εντοπισμός των μοναδικών χαρακτηριστικών και μέσων κάθε χώρας και Περιφέρειας, επισημαίνοντας τα συγκριτικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά τους και συγκεντρώνοντας τοπικούς παράγοντες και πόρους γύρω από ένα όραμα για το μέλλον τους, με βάση την αριστεία και την εξωστρέφεια

ΓΓΕΚ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

3200BC

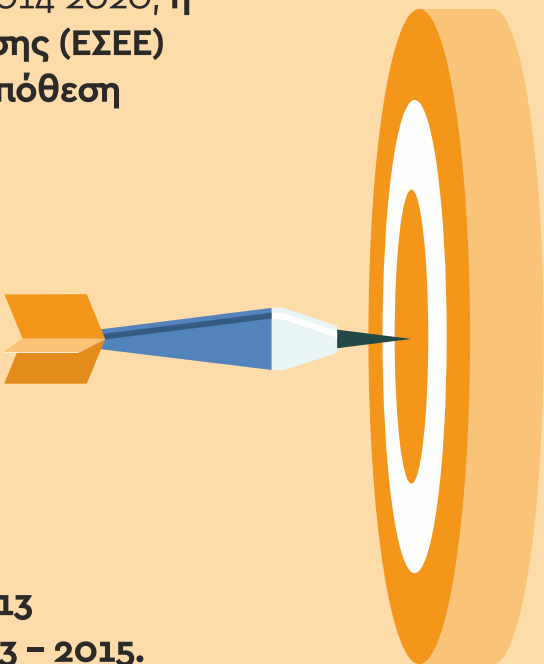
AD2020

Βασικές Αρχές και Στόχοι

της ΕΣΕΕ 2014-2020

Για την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2014-2020, η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) εισήχθη από την Ε.Ε. ως βασική προϋπόθεση για να λάβουν τα Κράτη Μέλη οικονομική στήριξη για επενδύσεις στην έρευνα και καινοτομία μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ).

Η ΕΣΕΕ 2014-2020 αναπτύχθηκε τόσο σε Εθνικό, όσο και Περιφερειακό επίπεδο (μία Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης και 13 Περιφερειακές) κατά το διάστημα 2013 – 2015. Εγκρίθηκε στις 4 Αυγούστου 2015.

Η ΕΣΕΕ 2014-2020 δομήθηκε στη βάση τριών στρατηγικών επιλογών και τεσσάρων αξόνων προτεραιότητας που «τέμνουν εγκάρσια» τις Στρατηγικές Επιλογές

		Στρατηγικές Επιλογές		
		1	2	3
		Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	Επένδυση στην Έρευνα και Καινοτομία	Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων Ε.Τ.Α.Κ με την κοινωνία
Αξονες Παρέμβασης	A	1Α Ανάπτυξη δυναμικού ΕΤΑΚ στους τομείς εξειδίκευσης	2Α Εκκόλαψη νέων επιχειρηματικών παικτών	3Α Ενίσχυση μηχανισμών και θεσμικού πλαισίου
	B	1Β Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ και νησίδων αριστείας	2Β Ενίσχυση της ενδογενούς έρευνας και καινοτομίας στις επιχειρήσεις	3Β Ενίσχυση της ζήτησης για καινοτομία από τη δημόσια διοίκηση
	Γ	1Γ Ενίσχυση (υπό)δομών δικτύωσης	2Γ Υποδομές και μηχανισμοί στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας	3Γ Μηχανισμοί Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και Τεκμηρίωσης
	Δ	1Δ Διασύνδεση και συνεργασία σε ΕΤΑΚ	2Δ Επιχειρηματική εξωστρέφεια	3Δ Ανάπτυξη Καινοτομικής κουλτούρας

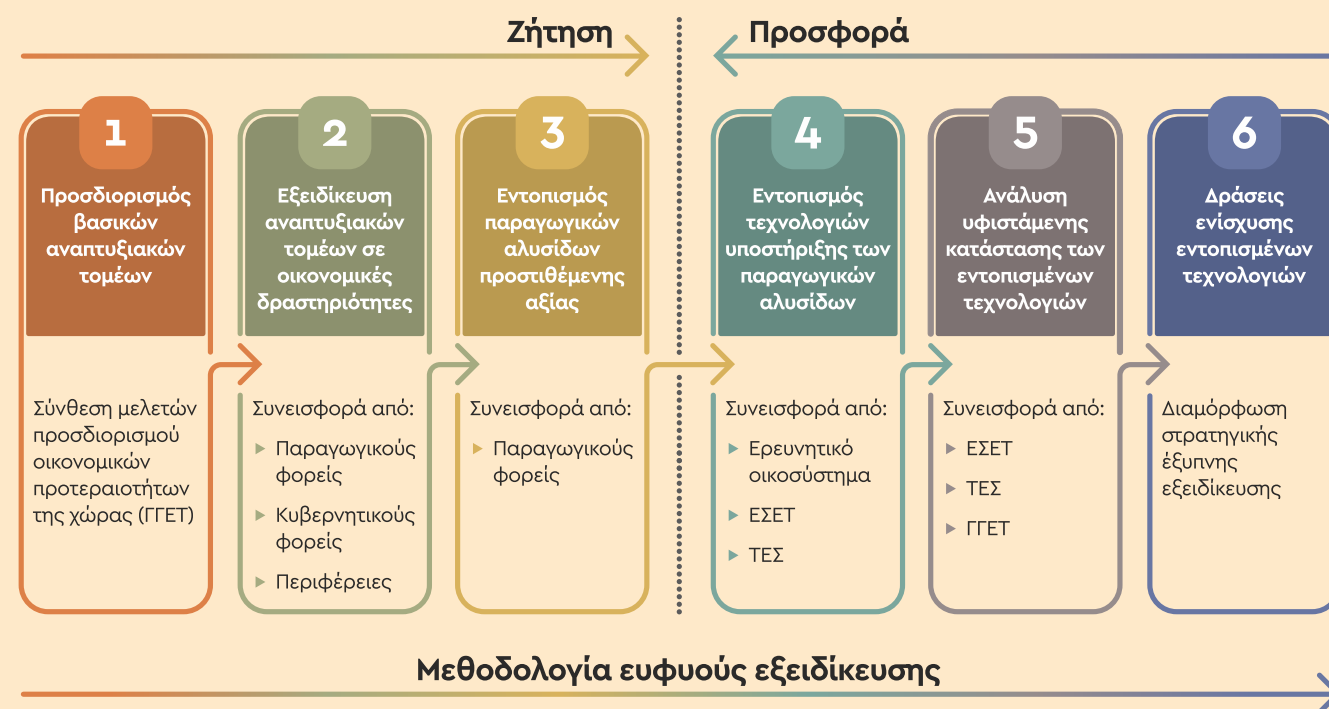
Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ)

ως εγγενές στοιχείο της Στρατηγικής

Η Διαδικασία της Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ) υιοθετήθηκε από την ΓΓΕΚ κατά την προγραμματική περίοδο 2014- 2020, ως ένα συστηματικό εργαλείο βάσει του οποίου η αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων χρησιμοποιήθηκε για τον εντοπισμό νέων τομέων τεχνολογικών ευκαιριών, ευκαιριών αγοράς και για την τροφοδότηση των κεντρικών και περιφερειακών μηχανισμών λήψης αποφάσεων.

Ως αντικειμενικοί στόχοι της ΔΕΑ τέθηκαν:

- Καθορισμός προτεραιοτήτων στη βάση ορθολογικών επιλογών: γνώσεων, ικανοτήτων και ενδιαφερόντων.
- Βελτίωση της υλοποίησης και παρακολούθησης των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης: ενίσχυση μηχανισμών ανατροφοδότησης της διαδικασίας.
- Ενδυνάμωση των Περιφερειών μέσω της δημιουργίας ισχυρών δικτύων, αξιοποίησης του κοινωνικού κεφαλαίου και αναμόρφωσης της Περιφερειακής πολιτικής καινοτομίας με την αξιοποίηση μιας ευρείας βάσης διακυβέρνησης.

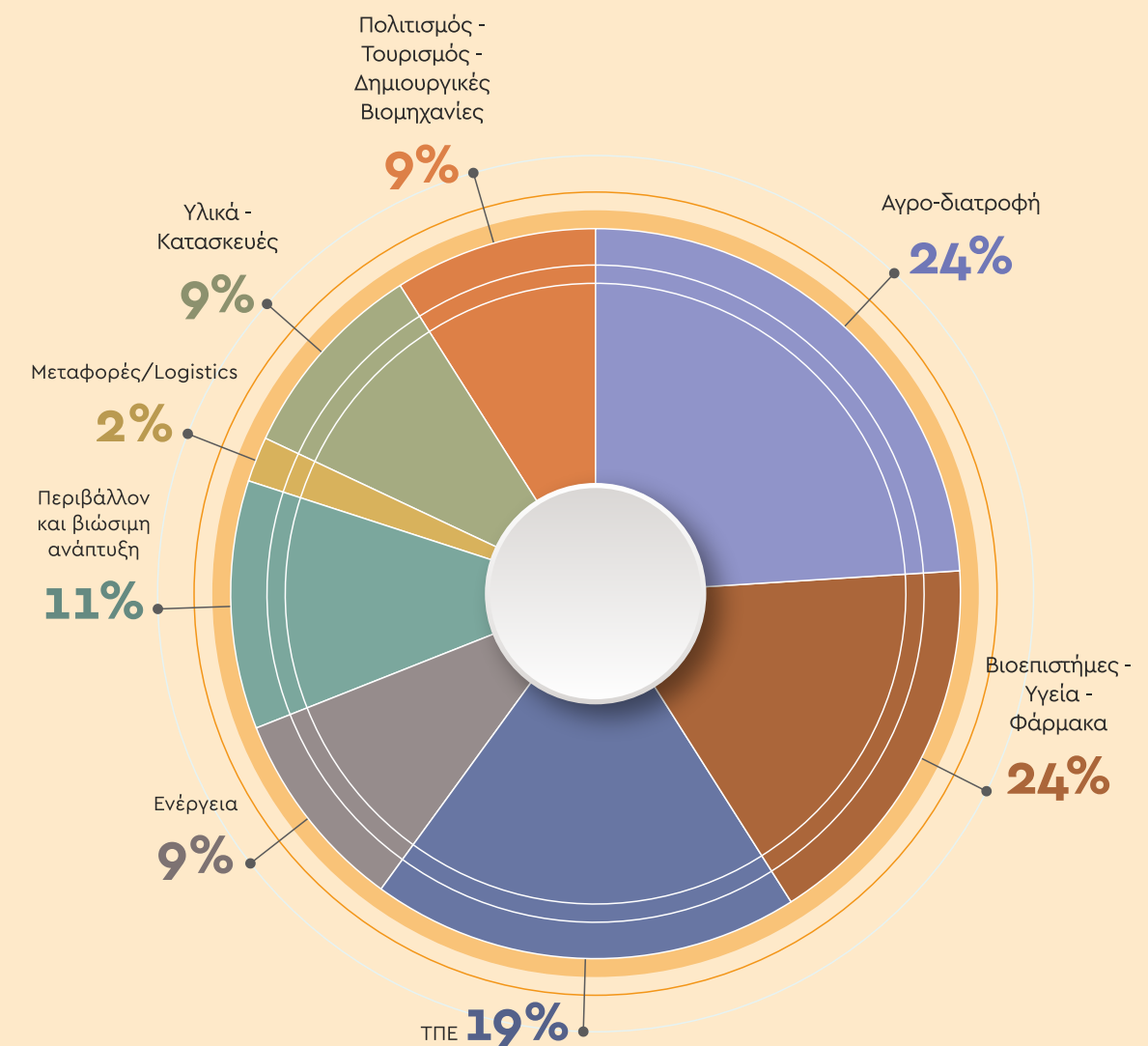

Η ΔΕΑ είναι μια διαδικασία μάθησης στην οποία συμμετέχουν οι αντιπρόσωποι της τετραπλής έλικας, η οποία περιλαμβάνει:

- τον επιχειρηματικό τομέα,
- τα ερευνητικά / ακαδημαϊκά κέντρα,
- τον δημόσιο τομέα και
- οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Ως αποτέλεσμα όλης αυτής της διεργασίας αναγνωρίστηκαν οι παρακάτω τομείς προτεραιότητας:

Η διασύνδεση της Εθνικής με τις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης

Στο Εθνικό επίπεδο η ακολουθούμενη μεθοδολογία συνίσταται:

- ▶ Στον εντοπισμό **δυναμικών θεματικών τομέων ή κλάδων** που συμβάλουν στην προοπτική ανάπτυξης της χώρας.
- ▶ Στην **περαιτέρω εξειδίκευση των παραπάνω τομέων/κλάδων** και στον **προσδιορισμό δραστηριοτήτων**, που, αξιοποιώντας την Έρευνα, την Τεχνολογία και την Καινοτομία, μπορούν να προκαλέσουν διαρθρωτικές αλλαγές στις επιχειρήσεις.
- ▶ Στην ανάδειξη **των κρίσιμων ερευνητικών πεδίων/τεχνολογιών** και των **κατάλληλων εργαλείων πολιτικής**, που πρέπει να περιληφθούν στην Εθνική Στρατηγική ΕΤΑΚ, λαμβάνοντας υπόψη και τις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης.

- ▶ Η ΓΓΕΤ διαμορφώνει την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης λαμβάνοντας υπόψη (μεταξύ άλλων) και τις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Εξασφαλίζει τη μεταξύ τους συνάφεια
- ▶ Συμπληρώνει ερευνητικά/τεχνολογικά κενά
- ▶ Στηρίζει τη βασική έρευνα και εκπαίδευση ερευνητών
- ▶ Προωθεί συνέργειες με άλλες τομεακές πολιτικές και με την Ευρωπαϊκή πολιτική ΕΤΑΚ (HORIZON 2020)
- ▶ Διαμορφώνει τη στρατηγική μεγάλων ερευνητικών υποδομών
- ▶ Σχεδιάζει τους βασικούς άξονες ενός μηχανισμού παρακολούθησης/ αποτίμησης της υλοποίησης της στρατηγικής

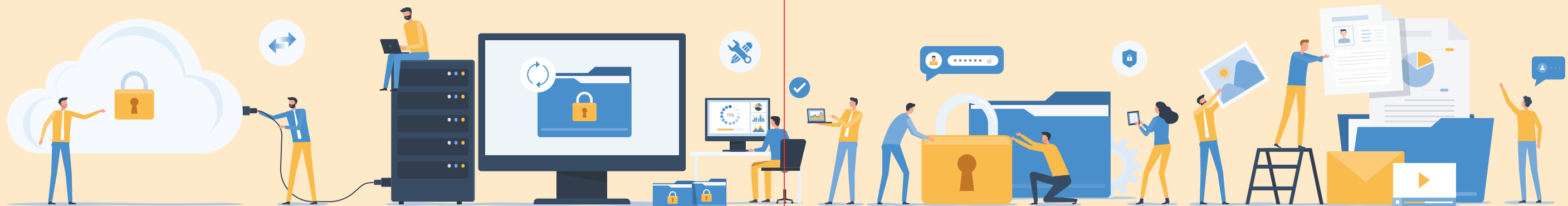
Σε Περιφερειακό επίπεδο:

- ▶ οι Περιφέρειες καλούνται να αναγνωρίσουν, να δομήσουν και να αξιοποιήσουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα, να υποστηρίξουν την καινοτομία και να επικεντρώσουν τις επενδύσεις, ώστε να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος μετασχηματισμός της τοπικής οικονομίας.
- ▶ Η όλη προσέγγιση είναι bottom up, δίνοντας ιδιαίτερη **έμφαση στις επιχειρήσεις** που προσδιορίζουν νέες, καινοτομικές δραστηριότητες και τις αντίστοιχες τεχνολογικές ανάγκες. Η παραπάνω διαδικασία αποτελεί το αντικείμενο της **Επιχειρηματικής Ανακάλυψης**.
- ▶ Τα αποτελέσματα των διεργασιών διαβούλευσης της κάθε Περιφέρειας και οι αντίστοιχες Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης που προέκυψαν έως σήμερα, «διασυνδέονται» με την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης
σε επίπεδο Περιφέρειας 1

Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης
σε επίπεδο Περιφέρειας 3

Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης
σε επίπεδο Περιφέρειας 2

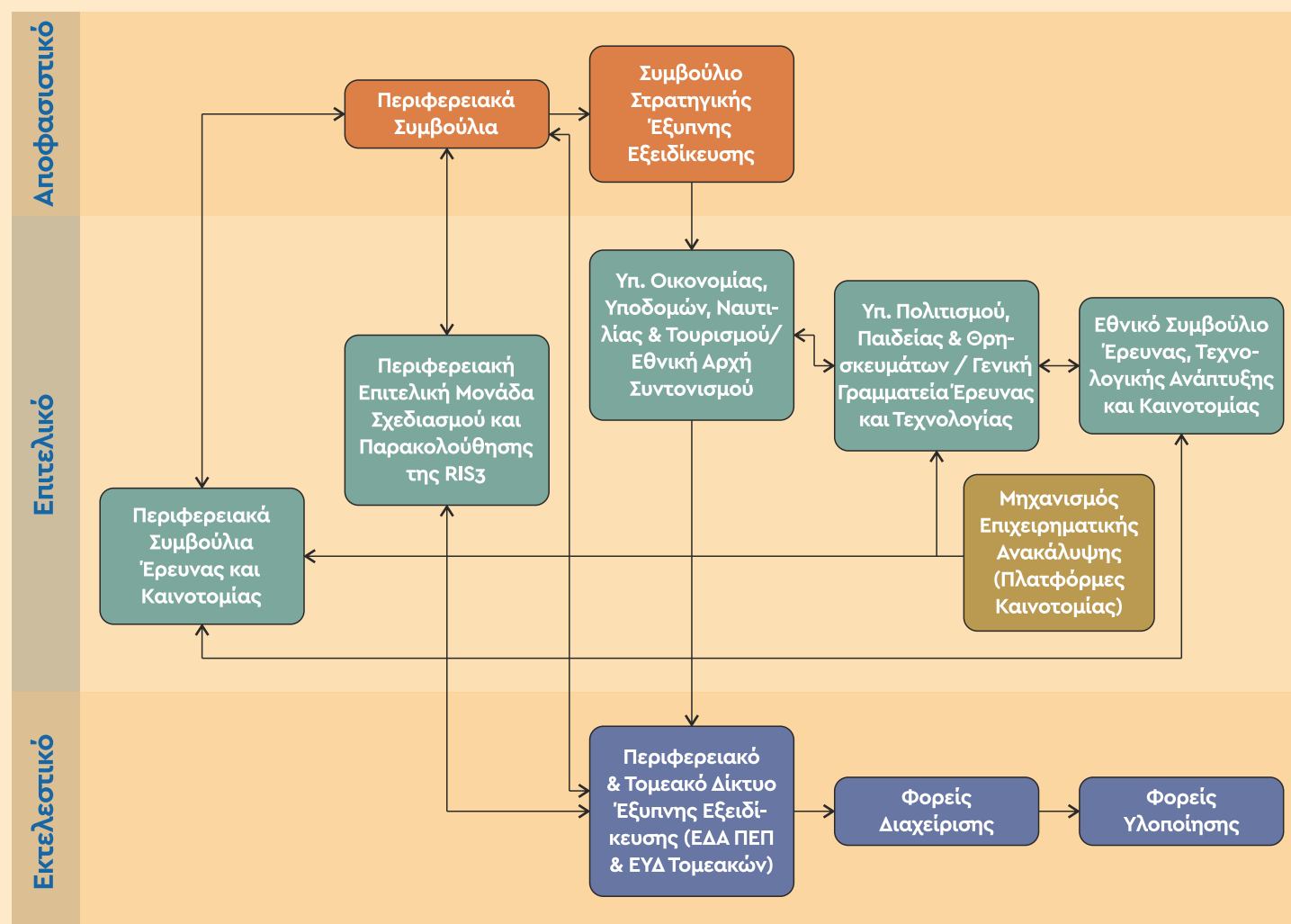

Σύστημα Διακυβέρνησης της Εθνικής Στρατηγικής

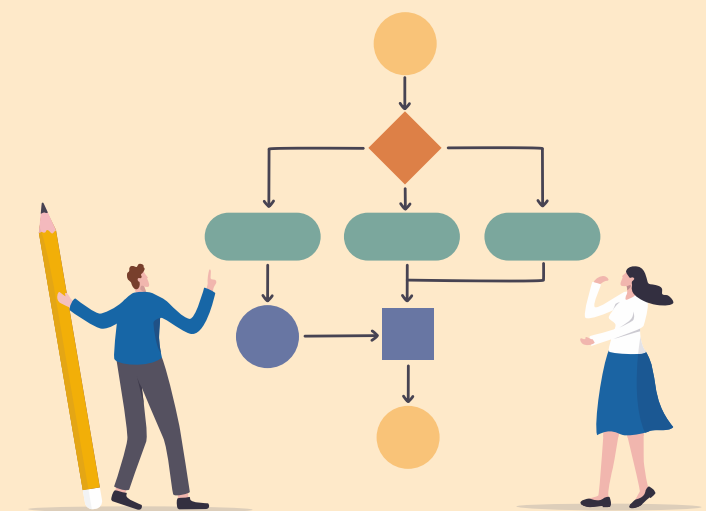
Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και η λειτουργία της τετραπλής έλικας

- Για την επίτευξη των στόχων της ΕΣΕΕ 2014-2020, σχεδιάστηκε το Σύστημα Διακυβέρνησης και η διασύνδεσή του με τις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης
- Με τον τρόπο αυτό, οι Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης αλληλοεπιδρούν με την Εθνική Στρατηγική στις προτεραιότητες της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας και εξειδικεύουν τον σχεδιασμό, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ΔΕΑ

Κατανομή ρόλων εμπλεκόμενων φορέων

Πηγή: Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, σελ. 143

Η κατανομή των ρόλων και αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων κατά το σχεδιασμό του Συστήματος Διακυβέρνησης της ΕΣΕΕ 2014-2020 περιλαμβάνει τρία επίπεδα αρμοδιοτήτων:

1. Αποφασιστικές Αρμοδιότητες-Όργανα/Φορείς

- Το Συμβούλιο Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- Τα Περιφερειακά Συμβούλια στις 13 Περιφέρειες της Χώρας

2. Επιτελικές Αρμοδιότητες-Όργανα/Φορείς

Κεντρικό επίπεδο

- Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ)
- Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΓΕΚ)
- Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΣΕΚ)

Περιφερειακό επίπεδο

- Επιτελικά όργανα, μονάδες ή υπηρεσίες σχεδιασμού και παρακολούθησης των Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης
- Περιφερειακά Συμβούλια Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ)

3. Εκτελεστικές Αρμοδιότητες-Όργανα/Φορείς

- Τομεακό και Περιφερειακό Δίκτυο ΕΠ και ΠΕΠ για την RIS3
- Φορείς Διαχείρισης
- Φορείς Υλοποίησης

Ο σχεδιασμός του συστήματος διακυβέρνησης υπήρξε αρκετά σύνθετος και πολυεπίπεδος, υπό το πρίσμα της μέχρι τότε έλλειψης ουσιαστικής θεσμικής θωράκισης για τη διακυβέρνηση της Έξυπνης Εξειδίκευσης στην Ελλάδα, σε αντίθεση με τη συνήθη πρακτική διακυβέρνησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

Το Σχέδιο Δράσης της Εθνικής Στρατηγικής:

Οι δράσεις που περιλαμβάνει με μια ματιά

		Στρατηγικές Επιλογές		
		1. Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	2. Επένδυση στην Έρευνα και Καινοτομία	3. Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων Ε.ΤΑ.Κ με την κοινωνία
Άξονες Παρέμβασης	A. Ανάπτυξη δυναμικού (capacity building)	1Α Ανάπτυξη δυναμικού ΕΤΑΚ στους τομείς εξειδίκευσης 1.α.1 Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών σύμφωνα με τον Εθνικό Οδικό Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών 1.α.2 Εξειδικευμένα δίκτυα κέντρων ικανότητας (competence centers) 1.α.3 Ανάπτυξη επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, διαχείρισης καινοτομίας και τεχνολογίας, εξαγωγών κ.ο.κ	2Α Εκκόλαψη νέων επιχειρηματικών παικτών 2.α.1 Ενίσχυση επιχειρηματικών ομάδων στο στάδιο εκκόλαψης 2.α.2 Ενίσχυση της ίδρυσης και ανάπτυξης νεοφυών επιχειρήσεων 2.α.3 Αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων (proof-of- concept) 2.α.4 Ανάπτυξη τεχνολογιών (Spin off/out) 2.α.5 Ενίσχυση υφιστάμενων και ίδρυση καινοτομικών συνεργατικών σχηματισμών	3Α Ενίσχυση μηχανισμών και θεσμικού πλαισίου 3.α.1 Ίδρυση και ενίσχυση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων 3.α.2 Ταμείο Αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Patent Pool Fund) 3.α.3 Μητρώο συμβούλων σε ζητήματα διαχείρισης πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας
	B. Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ	1Β Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ και νησιδών αριστείας 1.β.1 Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας) 1.β.2 Υποστήριξη της ερευνητικής διάστασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 1.β.3 Ενίσχυση μεταδιδακτόρων ερευνητών/τριών 1.β.4 Χρηματοδότηση προτάσεων που αξιολογήθηκαν θετικά στα ERC Grant Schemes, αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν 1.β.5 Συνεργατικές πρωτοβουλίες ΕΤΑΚ 1.β.6 Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών που προτείνονται από επιχειρήσεις, κ.λπ. (customer- driven) 1.β.7 Ενίσχυση για την πραγματοποίηση δοκιμών προϊόντων και υπηρεσιών 1.β.8 Στρατηγικά Σχέδια Ερευνητικών Φορέων 1.β.9 Ολοκληρωμένες Στρατηγικές Έρευνας ΑΕΙ	2Β Ενίσχυση της ενδογενούς έρευνας και καινοτομίας στις επιχειρήσεις 2.β.1 Ενιαία δράση κρατικών ενισχύσεων ΕΤΑΚ: ΕΡΕΥΝΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ • i. Πρωτοεμφανιζόμενες στην έρευνα επιχειρήσεις • ii. Μικρομεσαίες επιχειρήσεις • iii.1 Συμπράξεις επιχειρήσεων με άλλους φορείς (Μικρές συνεργασίες) • iii.2 Συμπράξεις ομάδων επιχειρήσεων με άλλους φορείς (Μεγάλες συνεργασίες) • iv. Ενσωμάτωση ερευνητικών αποτελεσμάτων στην παραγωγική διαδικασία 2.β.2 Ενίσχυση ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ 2.β.3 Ανάπτυξη εφαρμογών e-επιχειρείν από μεμονωμένες επιχειρήσεις ή ομάδες επιχειρήσεων 2.β.4 Ενίσχυση επενδύσεων σε υφιστάμενες επιχειρήσεις για την εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά και για την ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων παραγωγής 2.β.5 Στήριξη των επιχειρήσεων για τη δημιουργία και την επέκταση προηγμένων ικανοτήτων, για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών σε νέους τομείς 2.β.6 Χρηματοδότηση προτάσεων που πέρασαν το όριο βαθμολογίας του SME Instrument της Ε.Ε. αλλά δε χρηματοδοτήθηκαν	3Β Ενίσχυση της ζήτησης για καινοτομία από τη δημόσια διοίκηση 3.β.1 Καινοτόμες προ-εμπορευματικές δημόσιες προμήθειες (pre-commercial procurements - PCPs) ΘΣ 2,4,5,6,7 3.β.2 Ανάπτυξη και εφαρμογή "πρωτοκόλλων" ή σημάτων

		Στρατηγικές Επιλογές		
		1. Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	2. Επένδυση στην Έρευνα και Καινοτομία	3. Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων Ε.ΤΑ.Κ με την κοινωνία
Άξονες Παρέμβασης	Γ. Μηχανισμοί και δομές υποστήριξης	1Γ Ενίσχυση (υπό)δομών δικτύωσης 1.γ.1 Διαμόρφωση & λειτουργία ψηφιακής πλατφόρμας έρευνας και καινοτομίας* 1.γ.2 Γραφεία αξιοποίησης τεχνολογίας 1.γ.3 Ενίσχυση και διεύρυνση της δραστηριότητας και του ρόλου των Μονάδων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜΟΚΕ) 1.γ.4 Εकाυγχρονισμός των εσωτερικών δικτυακών υποδομών όλων των ΑΕΙ και των ΕΚ της χώρας) 1.γ.5 Ένταξη Νοσοκομειακών Μονάδων στο εθνικό ακαδημαϊκό δίκτυο ΕΔΕΤ για την υποστήριξη ερευνητικών και κλινικών δραστηριοτήτων στην ιατρική και στη βιολογία, σε νεφρολογιστικό περιβάλλον (Cloud Computing) - επέκταση στις υπόλοιπες 5 περιφέρειες της χώρας	2Γ Υποδομές και μηχανισμοί στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας 2.γ.1 Ενίσχυση της ανάπτυξης ψηφιακών πλατφορμών επιχειρηματικών συναλλαγών και συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών και μεταξύ επιχειρήσεων και φορέων του δηmosίου	3Γ Μηχανισμοί Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και Τεκμηρίωσης 3.γ.1 Μηχανισμός Επιχειρηματικής Ανακάλυψης 3.γ.2 Εγκατάσταση Μηχανισμού Παρακολούθησης (monitoring mechanism) της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής RIS3
	Δ. Εξωστρέφεια και δικτύωση	1Δ Διασύνδεση και συνεργασία σε ΕΤΑΚ 1.δ.1 Ενίσχυση συμμετοχής σε διακρατικά/διευρωπαϊκά δίκτυα, προγράμματα και πρωτοβουλίες - ERANETS-FETs 1.δ.2 Δράσεις διμερών και διακρατικών συνεργασιών	2Δ Επιχειρηματική εξωστρέφεια 2.δ.1 Προετοιμασία, εφαρμογή και αξιολόγηση τομεακών ή κλαδικών σχεδίων εξωστρέφειας* 2.δ.2 Εξειδικευμένες μελέτες για στόχευση αγορών (market analysis), προϊόντων και συγκριτικής ανάλυσης του ανταγωνισμού*	3Δ Ανάπτυξη Καινοτομικής κουλτούρας 3.δ.1 Ανάπτυξη έργων επίδειξης και πιλοτικών έργων- εφαρμογής αποτελεσμάτων έρευνας 3.δ.2 Ενίσχυση συμμετοχής σε διεθνείς επιστημονικές διοργανώσεις, διαγωνισμούς κ.λπ. 3.δ.3 Προβολή κοινωνικής σημασίας έργου ΕΤΑΚ

Μηχανισμός Παρακολούθησης

της υλοποίησης των Δράσεων
της ΕΣΕΕ 2014-2020

Σκοπός του Μηχανισμού Παρακολούθησης και Αξιολόγησης είναι:

- ▶ η παρακολούθηση της προόδου κάθε προτεραιότητας Έξυπνης Εξειδίκευσης και της αποτελεσματικότητας των δράσεων της,
- ▶ η επαλήθευση της ορθής χρήσης των πόρων για την υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων σύμφωνα με τον προγραμματισμό
- ▶ η παρακολούθηση δεικτών για το κατά πόσο επιτυγχάνονται τα επιθυμητά αποτελέσματα από την υλοποίηση των δράσεων.

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της ΕΣΕΕ 2014-2020 αποτελούν δύο συμπληρωματικές διαδικασίες, ως βασικό βήμα του σχεδιασμού και εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Αρμόδιος φορέας για την παρακολούθηση της ΕΣΕΕ 2014-2020 είναι η ΓΓΕΚ. Η παρακολούθησή της γίνεται σε ετήσια βάση, ενώ η υποβολή οριστικών εκθέσεων προς την ΕΑΣ πραγματοποιείται ανά διετία.

Οι δείκτες που προβλέπονται από την ΕΣΕΕ 2014-2020 και το "Ενιαίο Σύστημα Δεικτών Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020" υπήρξαν η αναγκαία και βασική πηγή για τη διαμόρφωση του Συστήματος Παρακολούθησης.

Μέσω του Μηχανισμού

- ▶ παρακολουθούνται κυρίως:
 - ▶ οι δράσεις του Θεματικού Στόχου 1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία" - ΕΠΑνΕΚ
 - ▶ η υλοποίηση της δράσης "Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ"
 - ▶ η υλοποίηση των δράσεων "Ενίσχυση των Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας", "Περιφερειακή Αριστεία" και "Δράση Στρατηγικής Ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων"
 - ▶ σειρά άλλων δράσεων ευθύνης ΓΓΕΚ
 - ▶ δράσεις την ευθύνη των οποίων είχαν άλλοι φορείς πολιτικής
- ▶ παρακολουθούνται άλλα προγράμματα Ε&Α (HORIZON 2020, COSME, EUREKA, άλλα Εθνικά Προγράμματα), τα οποία αλληλεπιδρούν με την ΕΣΕΕ 2014-2020
- ▶ υλοποιήθηκε η μελέτη "Αποτίμησης των Δράσεων ΕΤΑΚ της ΓΓΕΚ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013"
- ▶ υποστηρίχθηκε η οργάνωση της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (29 συναντήσεις των Συμβουλευτικών Ομάδων Εργασίας, 8 συναντήσεις της ολομέλειας των πλατφορμών καινοτομίας, 6 συναντήσεις της ολομέλειας των οκτώ τομέων προτεραιότητας)
- ▶ χρηματοδοτήθηκαν μελέτες για την προετοιμασία της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027
- ▶ χρηματοδοτήθηκε η αξιολόγηση της ΕΣΕΕ 2014-2020
- ▶ αναπτύχθηκε από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης Σύστημα Δεικτών Ε&Α, σε εθνικό και σε Περιφερειακό επίπεδο, για την παρακολούθηση της ΕΣΕΕ για τα έτη 2016-2023

ΕΣΕΕ 2014-2020

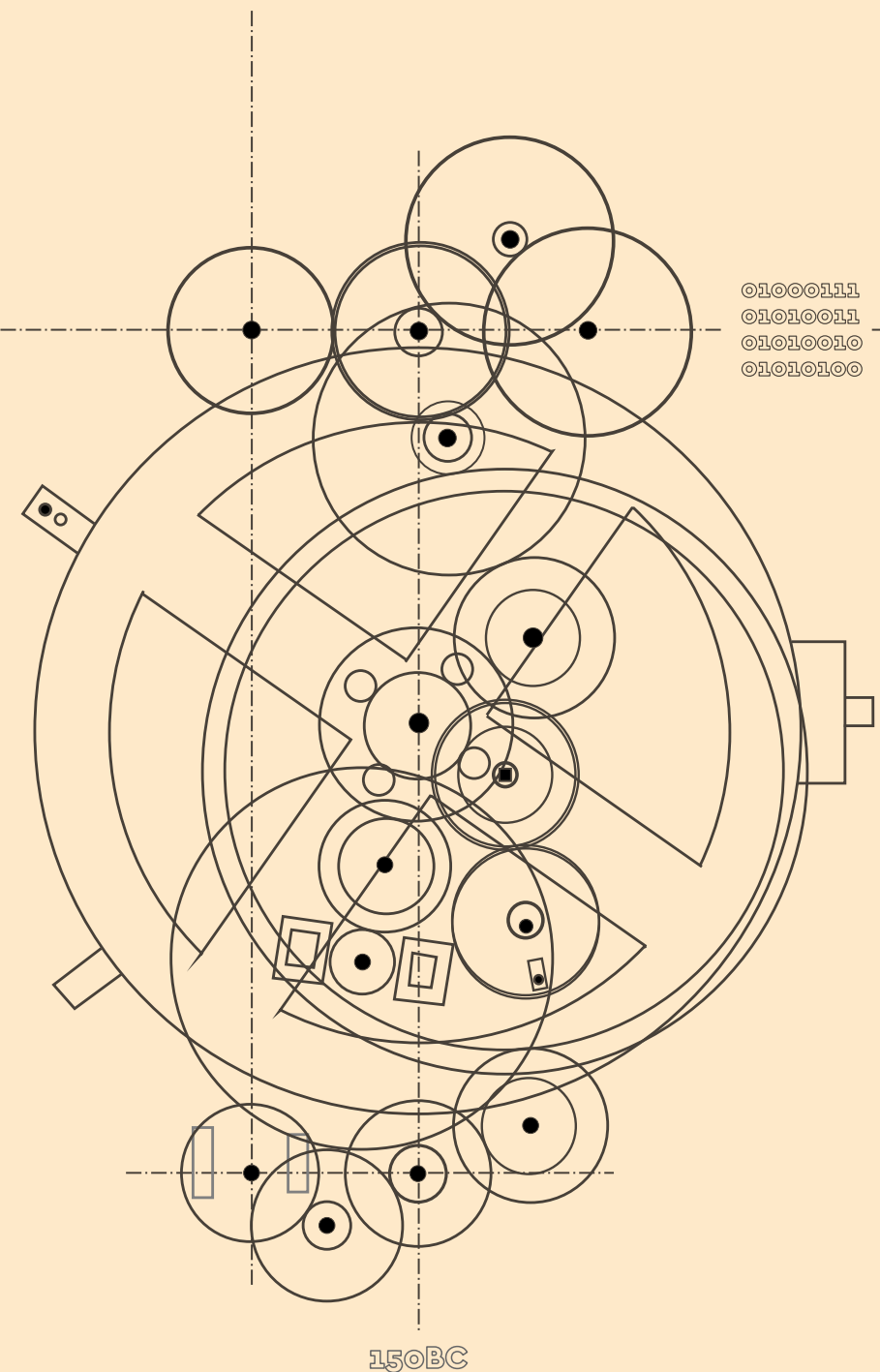
Μία κριτική θεώρηση

Τα θέματα που αξιολογούνται

- ▶ Ο σχεδιασμός της Στρατηγικής και η εφαρμογή της ΔΕΑ
- ▶ Η εφαρμογή της Στρατηγικής και η υλοποίηση των δράσεων της
- ▶ Η Διακυβέρνηση και ο Μηχανισμός Παρακολούθησης
- ▶ Η διασύνδεση της Εθνικής με την Περιφερειακή Διάσταση

ΓΓΕΚ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

3200BC

Σχεδιασμός της ΕΣΕΕ 2014-2020

και Πλαίσιο Πολιτικής - Διαπιστώσεις

Ο σχεδιασμός της ΕΣΕΕ βασίστηκε πάνω στην **εφαρμογή της τετραπλής έλικας και ο τρόπος του σχεδιασμού της αναδεικνύει το καινοτόμο του ίδιου του εγχειρήματος** (co-design).

Ο σχεδιασμός ευθυγραμμίστηκε πλήρως με τα βήματα της 'κεντρικής' μεθοδολογίας και τις βασικές προδιαγραφές που έθεσε η ΕΕ ήτοι:

- ▶ Ανάλυση του γεωγραφικού πλαισίου και των δυνατοτήτων για καινοτομία
- ▶ Δημιουργία μιας υγιούς και χωρίς αποκλεισμούς δομής διακυβέρνησης
- ▶ Παραγωγή κοινού οράματος για το μέλλον της γεωγραφικής περιοχής (χώρα / Περιφέρεια)
- ▶ Επιλογή περιορισμένου αριθμού προτεραιοτήτων για την ανάπτυξη
- ▶ Καθιέρωση κατάλληλων συνδυασμών πολιτικής

Παρότι η Στρατηγική δεν ανέπτυξε μια ξεκάθαρη Λογική της Παρέμβασης, με συσχέτιση αναγκών>στόχων>δεικτών αποτελέσματος, **διαμόρφωσε σε μεγάλο βαθμό συνέργειες και συνάφεια με άλλες πολιτικές και στρατηγικές, γεγονός που την ενέταξε ομαλά στο σύνολο των προσπαθειών της χώρας και της Ε.Ε. για την αξιοποίηση της καινοτομίας ως μέσου για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.**

Η ενεργός συμμετοχή των στελεχών της ΓΓΕΚ στο σχεδιασμό της Στρατηγικής υπήρξε επιτυχής, δημιούργησε τεχνογνωσία, ανέδειξε τον συντονιστικό ρόλο της ΓΓΕΤ και αποτέλεσε εχέγγυο για την ορθή υλοποίηση αλλά και τη δυνατότητα εντοπισμού και διόρθωσης στη συνέχεια των όποιων σχεδιαστικών αστοχιών.

Για την ανταπόκριση στις απαιτήσεις της Ε.Ε. κατεβλήθη σημαντική προσπάθεια ώστε:

- ▶ να κατανοηθεί το πλαίσιο σχεδιασμού μιας εντελώς νέας προσέγγισης και να καθοριστούν οι σχετικές διαδικασίες για τη διοίκησή της
- ▶ να αναπτυχθεί η βάση αναφοράς για τον σχεδιασμό και την εξειδίκευση (διαμόρφωση με βάση κείμενα, προτάσεις πολιτικής, μελέτες ΓΓΕΚ και άλλων φορέων, κλπ.)
- ▶ να στηθεί και να λειτουργήσει ο μηχανισμός της τετραπλής έλικας,
- ▶ να ξεπεραστεί γρήγορα ο αρχικός χαρακτήρας πειραματισμού (learning by doing) και να αποκτηθεί εμπειρία
- ▶ να οριστικοποιηθούν εν τέλει οι βασικοί τομείς της οικονομίας και ο πολύ μεγάλος αριθμός προτεραιοτήτων της Στρατηγικής

Η διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής έθεσε τις ουσιαστικές βάσεις για την ανάπτυξη του οικοσυστήματος καινοτομίας στη χώρα και το σχεδιασμό της ΕΣΕΕ 2021-2027. Αξιοποίησε μια μικτή προσέγγιση:

- ▶ top-down για την αναγνώριση των τομέων και τη διαμόρφωση των κειμένων πολιτικής και
- ▶ bottom-up evidence-based ανατροφοδότησης από επιχειρηματικούς και ερευνητικούς φορείς

για την αναγνώριση των αναγκών και των δυναμικών που αναπτύσσει η οικονομία στους επιλεγμένους τομείς.

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ)

ως εργαλείο σχεδιασμού της ΕΣΕΕ 2014-2020

Δυνατά σημεία που καταγράφονται από την εφαρμογή της ΔΕΑ:

- ▶ η ανάλυση αναγκών, η ενεργός ανάλυση SWOT και η προοπτική διερεύνηση ως τεχνικές που αξιοποιήθηκαν στη διαδικασία της συν-διαμόρφωσης των τομέων προτεραιότητας
- ▶ η εφαρμογή του μηχανισμού ως κοινά αξιοποιήσιμη πρακτική
- ▶ η λειτουργία των Συμβουλευτικών Ομάδων
- ▶ η εδραίωση ενός μηχανισμού για την παρακολούθηση των τάσεων στους επιλεγμένους τομείς, η οποία βοήθησε περαιτέρω στην δυναμική εξειδίκευση των υποτομέων προτεραιότητας
- ▶ ο ομοιογενής τρόπος σχεδιασμού και σε περιφερειακό επίπεδο
- ▶ η ανάδειξη του ρόλου και της ικανότητας της ΓΓΕΚ, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού ενός μηχανισμού παρακολούθησης και αποτίμησης της υλοποίησης της ΕΣΕΕ και των προτεραιοτήτων της όσο και στη λειτουργία του συγκεκριμένου μηχανισμού

Οι αρχικές δυσκολίες ξεπεράστηκαν με την εφαρμογή:

τεκμηριωμένης ανάλυσης

ανοιχτού διάλογου και συμμετοχής

συστηματικής μεθοδολογικής προσέγγισης

διάθεσης σημαντικών πόρων από τους εμπλεκόμενους

Δυσκολίες που καταγράφηκαν κατά την εφαρμογή της ΔΕΑ:

- ▶ σε μεθοδολογικό επίπεδο: ανάπτυξη διαδικασιών και κριτηρίων "ανίχνευσης προτεραιοτήτων". Σημαντική πρόκληση υπήρξε η ανάδειξη της διατομεακότητας και της περιφερειακότητας
- ▶ η απαίτηση σημαντικά αυξημένων πόρων της ΓΓΕΚ για την ανάπτυξη κειμένων αναφοράς και την υποστήριξη της περαιτέρω διαβούλευσης και εξειδίκευσης
- ▶ η συμμετοχή μεγάλου πλήθους φορέων και άρα η ανάγκη δημιουργίας "θεματικών ομάδων" με στόχο την εξειδίκευση
- ▶ τα Τομεακά Επιστημονικά Συμβούλια (ΤΕΣ) τα οποία απαρτίζονταν από εκπροσώπους Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Φορέων και δεν είχαν την αρχικά προγραμματισμένη στόχευση
- ▶ η μεγαλύτερη εκπροσώπηση φορέων από την ερευνητική/ακαδημαϊκή κοινότητα η οποία έστρεψε εξ αρχής και ενίσχυσε τη στόχευση των κειμένων βάσει της έρευνας
- ▶ η ανάγκη για ισόρροπη προσέλκυση και ενεργό συμμετοχή φορέων και από τις τέσσερις έλικες
- ▶ το πιεστικό χρονοδιάγραμμα έγκρισης της ΕΣΕΕ 2014-2020
- ▶ η διαμόρφωση μη προσωποπαγών διασυνδέσεων μεταξύ φορέων για τη δημιουργία δικτύων και την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης προς το κοινό εγχείρημα
- ▶ η έλλειψη ουσιαστικής εμπάθυνσης ως προς την περιφερειακή διάσταση
- ▶ η διατήρηση του ενδιαφέροντος από την πλευρά ιδίως των επιχειρήσεων σε σχέση με καθυστερήσεις που καταγράφηκαν ως προς την έκδοση των οικείων Προσκήσεων

Το Σχέδιο Δράσης της Στρατηγικής

- ▶ Κατά την ΔΕΑ, αναδείχτηκαν Στρατηγικές Επιλογές και Άξονες Παρέμβασης οι οποίοι αποτελούν την βάση για την εξειδίκευση σε δράσεις και κατηγορίες παρέμβασης
- ▶ Οι δράσεις του Σχεδίου εμφανίζουν μεγάλη συνάφεια με τα στοιχεία της ανάλυσης αναγκών (ανάλυση SWOT) της Στρατηγικής
- ▶ Οι δράσεις του Σχεδίου αφορούν κυρίως την ενίσχυση επιχειρήσεων, ερευνητικών φορέων, συμπλεγμάτων αυτών και άλλων επιλέξιμων φορέων μέσω ανταγωνιστικών, ανοιχτών και αξιοκρατικών διαδικασιών με βάση διεθνή πρότυπα αξιολόγησης (άμεσες ενισχύσεις).
- ▶ Ο προϋπολογισμός του Σχεδίου Δράσης τροφοδοτείται κυρίως από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) 2014 – 2020

Το Σχέδιο Δράσης της ΕΣΕΕ 2014-2020 σε αριθμούς

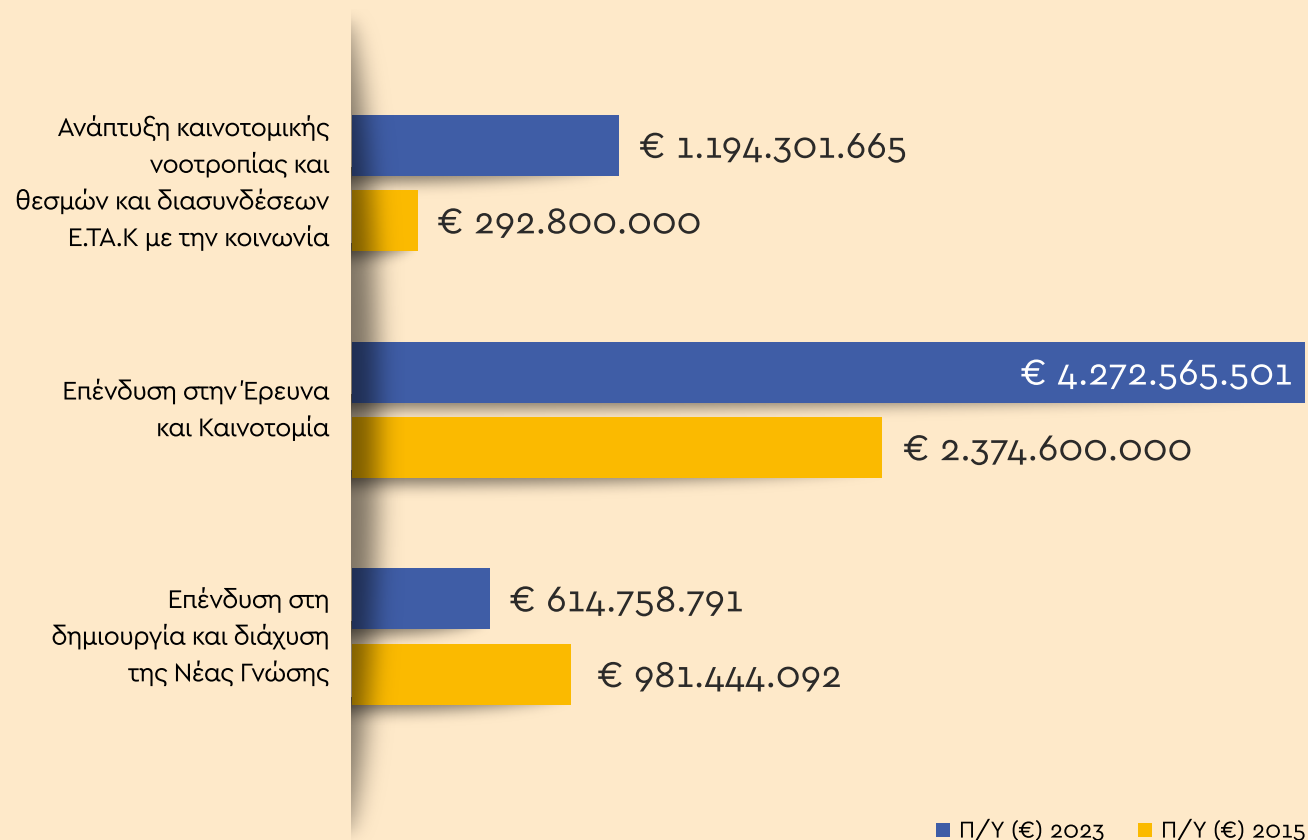
Υποστηριζόμενα σχέδια για δημιουργία νέων επιχειρήσεων	1.075
Αριθμός επιχειρήσεων που έλαβαν στήριξη	5.193
Αύξηση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση	16.044
Αριθμός επιχειρήσεων που έλαβαν στήριξη για να εισάγουν νέα προϊόντα	1.418
Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών κέντρων	2.614
Αριθμός ωφελουμένων από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	4.262
Αριθμός ωφελουμένων γυναικών από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	2.254
Αριθμός Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας	11
Αριθμός Καταγραφών Εφευρέσεων	193
Αριθμός Τεχνοβλαστών (spin-off)	17
Ερευνητικές Υποδομές που ενισχύονται	28
Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (μη επιχορηγήσεις) (σε εξέλιξη)	409.000.405 €

Ο προϋπολογισμός του Σχεδίου Δράσης

Το σύνολο του αρχικού προϋπολογισμού του Σχεδίου Δράσης της ΕΣΕΕ 2014-2020 ήταν της τάξης των € 3.648.844.092.

Κατά την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις προϋπολογισμού, € 6.081.625.957 οι οποίες στο σύνολο του Σχεδίου ήταν αυξημένες κατά 66,67%

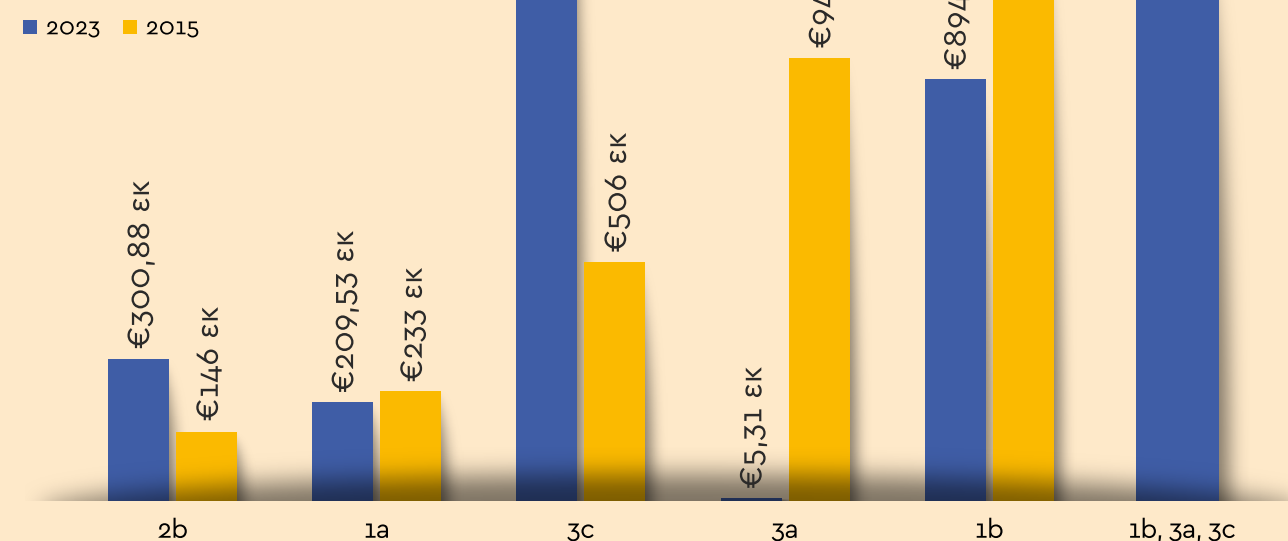
Μεταβολή Π/Υ στρατηγικών επιλογών 2015 και 2023

Από τον προϋπολογισμό των δράσεων του Σχεδίου που υλοποιήθηκαν διαπιστώνεται:

- ▶ η σημαντική ενεργοποίηση των Στρατηγικών Επιλογών 2 και 3
- ▶ η διασφάλιση μεγαλύτερου συνολικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση των δράσεων
- ▶ η ορθότητα της αρχικής εκτίμησης για τη χρηματοδοτική βαρύτητα των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων 1b, 3a, 3c
- ▶ η ανάγκη αυξημένων πόρων στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1b, 3a, 3c, και η κυρίαρχη θέση τους στην κατανομή του προϋπολογισμού, η οποία διατηρεί την ποσοστιαία κατανομή της και μετά την αύξηση του

Σύγκριση του Π/Υ του αρχικού Σχεδίου Δράσης με αυτό που υλοποιήθηκε ανά τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 (δεν περιλαμβάνεται το ΕΠΑΛΘ)

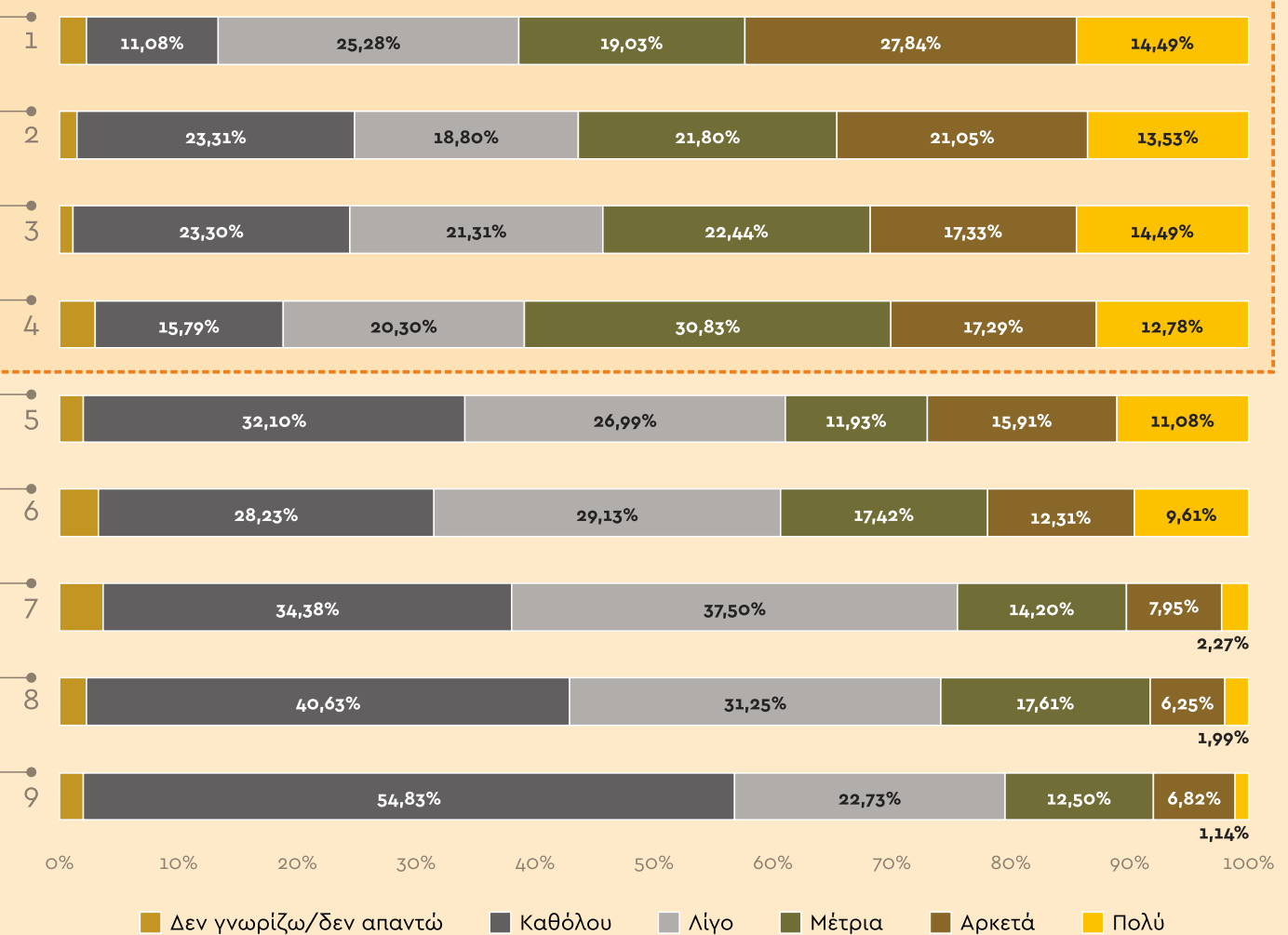

Τα βασικότερα προβλήματα που καταγράφηκαν από τις επιχειρήσεις

Παράγοντες που επηρέασαν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του συστήματος διαχείρισης:

- καθυστερήσεις στην εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης της ΕΣΕΕ 2014-2020,
- περιορισμένος προϋπολογισμός
- περιορισμοί στην επιλεξιμότητα δαπανών των επιχειρηματικών σχεδίων
- διαχειριστικός φόρτος κατά την υλοποίηση

- 1 Σημαντικός διαχειριστικός φόρτος στην παρακολούθηση της υλοποίησης του έργου
- 2 Περιορισμένος Προϋπολογισμός για να καλύψει τις ανάγκες του επιχειρηματικού σχεδίου
- 3 Καθυστερήση στην πιστοποίηση των αιτημάτων επαλήθευσης
- 4 Περιορισμοί στην επιλεξιμότητα δαπανών
- 5 Καθυστερήση στη καταβολή της ενίσχυσης
- 6 Ζητήματα σχετικά με τη λειτουργικότητα του Πληροφοριακού Συστήματος
- 7 Δυσκολίες στην τήρηση των υποχρεώσεων του Προγράμματος κατά την υλοποίηση του έργου
- 8 Αδυναμίες στον σχεδιασμό που οδήγησαν σε προβλήματα κατά την υλοποίηση
- 9 Δυσκολίες επικοινωνίας με τον Φορέα Διαχείρισης

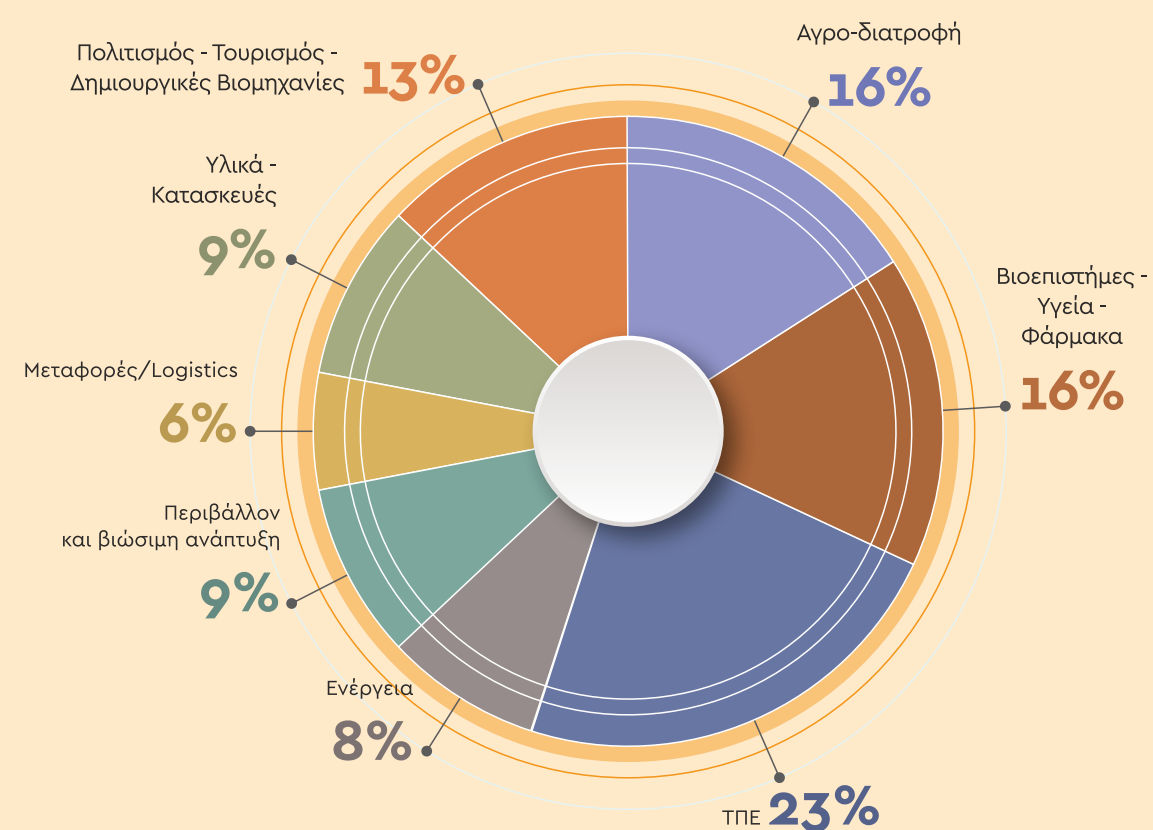

Τα αποτελέσματα

Οι τομείς της Αγροδιατροφής, των ΤΠΕ και των Βιοεπιστημών-Υγείας και Φαρμάκων συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης.

Κρίσιμης σημασίας παράγοντες για την προτεραιοποίηση των τομέων αυτών υπήρξαν:

- ▶ οι σημαντικές επιδόσεις τόσο σε επίπεδο επιχειρηματικής δραστηριότητας και εξαγωγών όσο και σε ερευνητικό επίπεδο
- ▶ ο όγκος των επενδύσεων σε Ε.Τ.Α.Κ σε παγκόσμιο επίπεδο, γεγονός που μπορεί να δώσει:
 - ▶ ευκαιρίες ένταξης των ελληνικών καινοτόμων επιχειρήσεων σε διεθνείς αλυσίδες αξίας
 - ▶ ευκαιρίες δικτύωσης της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας με ευρωπαϊκά και διεθνή επιστημονικά δίκτυα

Σε σχέση με τα αποτελέσματα, και καθώς μερίδα δράσεων είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης, ο εκτιμώμενος αντίκτυπος από την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης συνοψίζεται στα ακόλουθα:

- 1 Σημαντική παραγωγική επένδυση σε τομείς ένταξης γνώσης
- 2 Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών των καινοτόμων ΜμΕ
- 3 Ανάπτυξη "εγκάρσιων" συνεργατικών και δημιουργικών δεξιοτήτων
- 4 Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των καινοτόμων επιχειρήσεων
- 5 Δυνατότητα γρήγορης αντίδρασης, προσαρμογής σε αλλαγές και διαχείρισης των προκλήσεων
- 6 Ενίσχυση της ικανότητας αξιοποίησης ευκαιριών
- 7 Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ΜμΕ
- 8 Ανάπτυξη οικοσυστήματος συνεργατικής καινοτομίας

Η συμβολή του Σχεδίου Δράσης στο οικοσύστημα E&A της χώρας σε αριθμούς

Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης		Περιφέρειες	Τιμή/Στόχος	Τιμή επίτευξης	Μεταβολή
Δαπάνη ΕΤΑΚ των επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	%		Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες-ΛΑΠ	0,24	0,36	▲
			Περιφέρειες σε Μετάβαση-MET (πλην Στ. Ελλάδας)	0,12	0,21	▲
			Αττική	0,60	0,96	▲
			Στ. Ελλάδα	0,51	0,68	▲
			Ν. Αιγαίο	0,01	0,01	▲
Αριθμός πατεντών (PCT patents)	αριθμός		Όλες	99	52	▲
Ποσοστό καινοτόμων ΜΜΕ επί του συνόλου	%		Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες-ΛΑΠ	53,6	75,8	▲
			Περιφέρειες σε Μετάβαση-MET (πλην Στ. Ελλάδας)	57,4	69,3	▲
			Αττική	59	72,2	▲
			Στ. Ελλάδα	60,6	68,3	▲
			Ν. Αιγαίο	53,1	59,9	▲
Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) των 9 στρατηγικών τομέων της χώρας	εκ. €		Όλες	119.633,48	139.414,84	▲
Εξαγωγές ελληνικών επιχειρήσεων στους 9 στρατηγικούς τομείς της χώρας	εκ. €		Όλες	23.682,00	35.666,10	▲
Μερίδιο των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας	%		Όλες	20,00	21,93	▲
Μέσος όρος αναφορών ανά δημοσίευση Ελλήνων ερευνητών (Δείκτης απήχησης)	αριθμός		Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες-ΛΑΠ	5,65	8,89	▲
			Περιφέρειες σε Μετάβαση-MET (πλην Στ. Ελλάδας)	6,60	7,39	▲
			Αττική	6,62	9,89	▲
			Ν. Αιγαίο	3,40	9,57	▲
Ποσοστό κάλυψης ευρυζωνικών συνδέσεων επόμενης γενιάς*	%		Όλες	100,00	91,66	▼
Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας*	ktoe / έτος		Όλες	902,00	894,75	▼
Αριθμός επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία*	αριθμός επισκεπτών σε εκ.		Όλες	15,97	15,60	▼

Σύστημα Διακυβέρνησης και Μηχανισμός Παρακολούθησης

Η χώρα σχεδίασε ένα ορθό σύστημα Διακυβέρνησης, σύμφωνα και με πρακτικές άλλων Ευρωπαϊκών χωρών

- ▶ ο σχεδιασμός του Συστήματος Διακυβέρνησης υπήρξε αρκετά σύνθετος και πολυεπίπεδος
- ▶ δεν υπήρξαν σαφείς και επαρκώς εξειδικευμένες διαδικασίες

Η ενεργός συμμετοχή και συνεργασία των εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων στο σύστημα δεν ήταν ιδιαίτερα υψηλή. Παρατηρήθηκε:

- ▶ αδυναμία έγκαιρου και συνεχούς συντονισμού με όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία και ελλιπής συντονισμός κέντρου – Περιφέρειας κατά την υλοποίηση
- ▶ χρονοβόρα διαδικασία του καθορισμού των Περιφερειακών Συμβουλίων Έρευνας & Καινοτομίας

Ο Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης προέβλεπε την επικαιροποίηση / αναθεώρηση της ΕΣΕΕ

- ▶ περιορίστηκε μόνο στην επικαιροποίηση των τομέων Έξυπνης Εξειδίκευσης μέσω της ΔΕΑ

Ο Μηχανισμός Παρακολούθησης της ΕΣΕΕ 2014-2020 δεν προέβλεπε την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεικτών

- ▶ στις περισσότερες περιπτώσεις οι δείκτες παρακολούθησης ταυτίζονται με αυτούς των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ
- ▶ επομένως η πρόοδος της ΕΣΕΕ 2014-2020 συνάγεται από την πρόοδο της υλοποίησης των έργων και των δράσεων των Προγραμμάτων αυτών

Επιπρόσθετα ιδίως για τους δείκτες αποτελέσματος διαπιστώνεται:

- ▶ έλλειψη ποσοτικοποιημένης στοχοθεσίας, κατά συνέπεια δυσκολία στην παρακολούθηση
- ▶ απουσία συστήματος δεικτών διαρθρωμένου με τρόπο που να αντισταθμίζει τις επιδιώξεις της ΕΣΕΕ 2014-2020

Το Συμβούλιο Έξυπνης Εξειδίκευσης δεν ενεργοποιήθηκε ως προς την παρακολούθηση / αναθεώρηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης,

Η ταχύτητα εφαρμογής του Μηχανισμού ήταν χαμηλή και άργησε να εκκινήσει

Η διασύνδεση της Εθνικής με την Περιφερειακή Διάσταση

1

Ο σχεδιασμός των Περιφερειακών Σχεδίων για την Έξυπνη Εξειδίκευση:

- ▶ αφενός δεν ακολούθησε την ίδια διαδρομή ενεργειών και βημάτων,
- ▶ αφετέρου παρουσίασε διαφοροποιήσεις η λογική της Παρέμβασης και της αρχιτεκτονικής των Σχεδίων ανά Περιφέρεια

2

Ο βαθμός συνέργειας και συμπληρωματικότητας του Μηχανισμού Διακυβέρνησης με τα Περιφερειακά Όργανα Διακυβέρνησης

- ▶ ήταν ιδιαίτερα υψηλός κατά το στάδιο του σχεδιασμού, σε αντίθεση με το στάδιο της υλοποίησης

3

Η Περιφερειακή προσέγγιση στο σχεδιασμό της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης είχε αρκετά καλές επιδόσεις

- ▶ οδήγησε ορισμένες Περιφέρειες στη δημιουργία χρήσιμων μηχανισμών και εργαλείων για την υποστήριξη της Στρατηγικής Έξυπνης εξειδίκευσης

4

Ως αποτέλεσμα της Περιφερειακής ΔΕΑ

- ▶ διαμορφώθηκε μια κρίσιμη μάζα επιχειρήσεων σε συγκεκριμένους τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ δημιουργήθηκαν οργανωμένα clusters επιχειρήσεων, τεχνολογικών startups, που συμβάλλουν στην τοπική / Περιφερειακή απασχόληση και στην προσέλκυση επενδύσεων

5

Η δημιουργία και λειτουργία 'Δομής RIS/Καινοτομίας', σε όποια Περιφέρεια αποφασίστηκε:

- ▶ υπήρξε καταλύτης στη διασφάλιση της υλοποίησης, στο συντονισμό και στην ολοκληρωμένη παρακολούθηση της Περιφερειακής Στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης

Αδυναμίες που διαπιστώθηκαν

- ▶ Απουσία συντονισμού κέντρου – Περιφέρειας κατά το σχεδιασμό της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Συμμετοχή μεγάλου αριθμού εκπροσώπων φορέων στο Συμβούλιο Έξυπνης Εξειδίκευσης, γεγονός που καθυστερεί τη λήψη αποφάσεων
- ▶ Απουσία ενιαίας εικόνας της πορείας εφαρμογής της εθνικής και των περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Μη χρήση κοινών δεικτών παρακολούθησης μεταξύ εθνικής και περιφερειακών στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Μη ενεργοποίηση του Συμβουλίου Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Μη εκπόνηση ενδιάμεσης αξιολόγησης των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Έλλειψη συστηματικής και έγκαιρης αποτίμησης των δράσεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Ανεπαρκής εκπροσώπηση στα Περιφερειακά Συμβούλια Έρευνας & Καινοτομίας (ΠΣΕΚ) εκπροσώπων της επιχειρηματικής κοινότητας
- ▶ Μη αποτελεσματική λειτουργία των ΠΣΕΚ, με ελάχιστες εξαιρέσεις σε συγκεκριμένες περιφέρειες
- ▶ Μη επαρκής εκπροσώπηση της κοινωνίας των πολιτών στον μηχανισμό επιχειρηματικής ανακάλυψης
- ▶ Αδυναμία αποτελεσματικής λειτουργίας του Περιφερειακού Συστήματος διακυβέρνησης των στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ▶ Αδύναμη σύνδεση του επιπέδου σχεδιασμού και υλοποίησης των περιφερειακών στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης

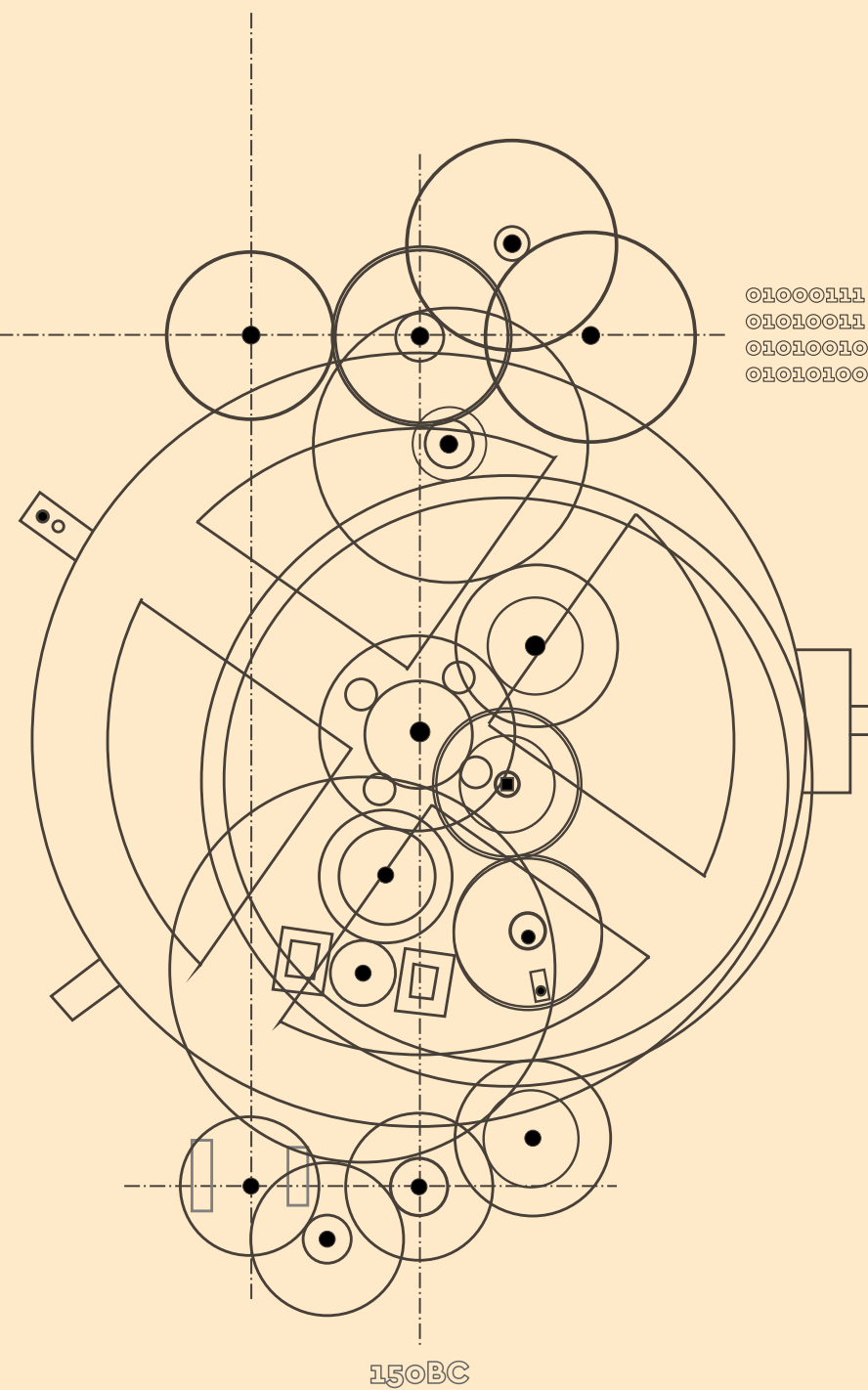
ΕΣΕΕ 2014-2020

Συνολική αποτίμηση

Προτάσεις βελτίωσης

ΓΓΕΚ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

3200BC

Για τον Σχεδιασμό και το Πλαίσιο Πολιτικής

- 1 Διαμόρφωση μιας Στρατηγικής περισσότερο ευθυγραμμισμένης με την "προϊοντική" προσέγγιση με βάση την ύπαρξη κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων
- 2 Διαμόρφωση μιας Στρατηγικής με σαφή λογική της Παρέμβασης μέσω της ανάπτυξης δομημένου συστήματος δεικτών και της ποσοτικοποίησης της τελικής συμβολής των δράσεων
- 3 Θεσμοθέτηση της ΔΕΑ ως συστηματική και συστημική δυναμική διεργασία στο επίκεντρο των πολιτικών οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης
- 4 Αναβάθμιση του πλαισίου για τον βέλτιστο "καθορισμό προτεραιοτήτων" σε συσχέτιση με τις οικονομικές ανάγκες και τις δυνατότητες των επιχειρήσεων
- 5 Επανεξέταση του μεγάλου πλήθους των προτεραιοτήτων με στόχο τη μείωσή του μέσω επίτευξης ισορροπίας εξειδίκευσης - υποστήριξης πιο «ανοιχτής» καινοτομίας
- 6 Περιοδική αλλά καθ' όλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου συστηματική εφαρμογή της ανάλυσης SWOT, ως βασικού μαζί με τη ΔΕΑ εργαλείου και διασύνδεσή τους με κατάλληλο σύστημα δεικτών
- 7 Ανάπτυξη μηχανισμού αξιοποίησης και διασφάλισης της γνώσης που προέρχεται από την εμπειρία του ιδιωτικού τομέα
- 8 Διασφάλιση ισόρροπης προσέλκυσης και ενεργού συμμετοχής φορέων στην τετραπλή έλικα, στο Σύστημα Διακυβέρνησης της ΕΣΕΕ, στη ΔΕΑ, με ενεργοποίηση της Κοινωνίας των Πολιτών και τη συμμετοχή των επιχειρήσεων
- 9 Πιθανή εγκαθίδρυση κεντρικού σημείου (δομής) με ρόλο το συντονισμό και τη διαλειτουργικότητα συστημάτων - μηχανισμών επιμέρους παρακολούθησης της Στρατηγικής
- 10 Αναβάθμιση του ρόλου της ΓΓΕΚ ως συντονιστή του Συστήματος Διακυβέρνησης της ΕΣΕΕ, μέσω της ενίσχυσης της επιχειρησιακής της ικανότητας (προσωπικό, τεχνικά μέσα, εργαλεία, λειτουργία μηχανισμού "secretariat")

Για την εφαρμογή, την υλοποίηση και το συντονισμό των δράσεων

- 1 Ενίσχυση της συνέργειας και του συντονισμού με άλλα προγράμματα για μόχλευση πρόσθετων διαθέσιμων πόρων υπό το πρίσμα των τάσεων που αναμένεται να επηρεάσουν και την ελληνική οικονομία τις επόμενες δεκαετίες
- 2 Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ», προκειμένου να επαναπροσεγγιστεί η εξειδίκευση τρίτου βαθμού, μέσω της διερεύνησης συνενώσεων υποτομέων και της καθιέρωσης του τομέα των ΤΠΕ ως οριζόντια προτεραιότητα
- 3 Επανεξέταση του πλήθους των ερευνητικών υποδομών με συνεχή αξιολόγηση της ικανότητάς τους και της δικτύωσής τους με άλλες δομές
- 4 Συντονισμός των Προσκλήσεων μεταξύ Εθνικού και Περιφερειακού επιπέδου μέσω του οριζόντιου εθνικού και καθετοποιημένου περιφερειακού προγραμματισμού της υλοποίησης προτεραιοτήτων
- 5 Υιοθέτηση επαναλαμβανόμενων, κυλιόμενων Προσκλήσεων εκδήλωσης επενδυτικού ενδιαφέροντος
- 6 Σχεδιασμός εξειδικευμένων προγραμμάτων πρακτικής ανάπτυξης δεξιοτήτων, με σκοπό τη βελτίωση της ικανότητας παραγωγής και διαχείρισης της καινοτομίας εντός των επιχειρήσεων
- 7 Ανάπτυξη και ενίσχυση του δικτύου δομών καινοτομίας για την αξιοποίηση υπηρεσιών συμμετοχής των ΜμΕ σε αλυσίδες αξίας και την ενίσχυση της δραστηριοποίησής τους στο οικοσύστημα καινοτομίας

Για το Σύστημα Διακυβέρνησης και το Μηχανισμό Παρακολούθησης

- 1** Καθορισμός συγκεκριμένων ρόλων των εμπλεκόμενων στο Σύστημα Διακυβέρνησης, σαφής κατανομή στα επίπεδα αυτού και ορισμός πλαισίου συμμετοχικής προσέγγισης
- 2** Διασφάλιση ενεργού συμμετοχής εκπροσώπων των εμπλεκόμενων στο Σύστημα Διακυβέρνησης, αποτελεσματικός συντονισμός των φορέων κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης
- 3** Σαφώς θεσμοθετημένη συνεργασία των φορέων σχεδιασμού και παρακολούθησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- 4** Θεσμοθετημένη μόνιμη σύσταση και λειτουργία των οργάνων διοίκησης των πλατφορμών καινοτομίας και διασφάλιση της συμμετοχής εκπροσώπων της τετραπλής έλικας
- 5** Εξορθολογισμός του ρόλου και της σύνθεσης των Περιφερειακών Συμβουλίων Έρευνας & Καινοτομίας (ΠΣΕΚ)
- 6** Σύγκλιση του Τομεακού και Περιφερειακού Δικτύου ΕΠ και ΠεΠ για τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Δικτύου τουλάχιστον 2 φορές ετησίως
- 7** Ανάπτυξη συστήματος δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, καθιέρωση πρόσθετων δεικτών παρακολούθησης και Key Performance Indicators – KPIs
- 8** Διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των επί μέρους συστημάτων και δεδομένων των φορέων που παρακολουθούν διακριτά δράσεις της ΕΣΕΕ, για την τροφοδότηση ενός ενιαίου πλαισίου λήψης αποφάσεων και τη μείωση γραφειοκρατικών διαδικασιών
- 9** Συστηματική αξιολόγηση της ΕΣΕΕ για την εκτίμηση της ορθότητας του σχεδιασμού και της καταλληλότητας του χρησιμοποιούμενου μίγματος πολιτικής, καθώς και για την ενεργοποίηση του κύκλου πολιτικής

Για την Περιφερειακή Διάσταση

- 1** Βελτίωση των περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας με εξασφάλιση πόρων των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΠεΠ) 2021-2027
- 2** Συσχέτιση των μέσων πολιτικής, τα οποία αξιοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2014-2020, με τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των τοπικών επιχειρήσεων
- 3** Ανάπτυξη ενδοπεριφερειακών δικτύων μεταξύ των συντελεστών της τετραπλής έλικας για την επίσημη μεταφορά τεχνολογίας, τη διάχυση γνώσεων και την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών (clustering)
- 4** Ορισμός αρμόδιας Περιφερειακής μονάδας/υπηρεσίας ή φορέα υπεύθυνου για τη διαχείριση της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης
- 5** Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης για τη μέτρηση των επιδόσεων, υιοθέτηση κοινά αποδεκτών τιμών αποτελεσμάτων και στόχου για την διαλειτουργικότητα συστημάτων
- 6** Απλούστευση και μείωση της γραφειοκρατίας για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ενδιαφερομένων σε χρηματοδότηση και πόρους για την Ε&Κ
- 7** Αποτελεσματική λειτουργία της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης, μεγαλύτερη συμμετοχή του επιχειρηματικού τομέα και των φορέων της κοινωνίας των πολιτών
- 8** Μέτρα για τη διεθνή (και διαπεριφερειακή) συνεργασία με σημαντική ενίσχυση των φορέων του περιφερειακού συστήματος καινοτομίας για τη συμμετοχή τους σε δράσεις διεθνούς συνεργασίας
- 9** Βελτίωση των εθνικών ή/και περιφερειακών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας, ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας του περιφερειακού συστήματος καινοτομίας και εξασφάλιση των σχετικών πόρων από το νέο ΠεΠ
- 10** Αποσαφήνιση ρόλων εθνικού και περιφερειακού τομέα, ανασχεδιασμός της στρατηγικής έτσι ώστε οι καθετοποιημένες τομεακές/κλαδικές προτεραιότητες να υλοποιούνται αποκλειστικά περιφερειακά, ενώ οι οριζόντιες εθνικά.

www.gsri.gov.gr